

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw

Koning Albert II-laan 15

1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be

www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - De Kleine Wereldburger
(Steinerschool) te BORGERHOUT**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 128819

Instelling Vrije Basisschool - De Kleine Wereldburger (Steinerschool)

Directeur Marcel PENNINGS

Adres Generaal De Wetstraat 16 - 2140 BORGERHOUT

Telefoon 03-297.91.28

E-mail onthaal@dekleinewereldburger.be

Website www.dekleinewereldburger.be

Bestuur van de instelling VZW De Kleine Wereldburger

Adres Generaal De Wetstraat 16 - 2140 BORGERHOUT

Scholengemeenschap Steinerscholen Basisonderwijs

Adres Boomsessteenweg 94 - 2610 WILRIJK

CLB Vrij CLB De Wissel Antwerpen

Adres Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 24-04-2017, 27-04-2017 en 28-04-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 28-04-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 29-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Myriam VANDE MOORTELE

Teamleden Jan DEVOS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?.....	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en muzische vorming.....	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde.....	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming.....	14
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Aanvangsbegeleiding.....	19
4.2 Rapporteringspraktijk.....	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	26
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ◆ het onderwijsaanbod
 - ◆ de uitrusting
 - ◆ de evaluatiepraktijk
 - ◆ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Vrije Basisschool De Kleine Wereldburger is een Steinerschool, gelegen in het multiculturele hart van Borgerhout. Ze streeft actief naar het aantrekken van een publiek dat de sociale en culturele diversiteit van de stedelijke samenleving weerspiegelt. Vanuit de veranderende maatschappij tracht het team bewust het gedachtegoed van Rudolf Steiner te vertalen naar deze tijd en naar deze buurt. De afgelopen tien jaar is de school vanuit een enkele kleuterklas gegroeid naar een volwaardige basisschool. De meeste kinderen komen uit de buurt van de school. De school kent een toenemende instroom van kinderen. Meerdere leerlingen worden thuis in een anderstalige context opgevoed. Het wisselende team bestaat grotendeels uit jonge teamleden die zelf nog erg op zoek zijn naar de juiste opvattingen en de daaraan gekoppelde schoolmissie. Gebrek aan ervaring, traditie, een gebouw dat niet ideaal is, bemoeilijkt de opdracht van elk teamlid. De kleuterafdeling telt twee peutergroepen en drie gemengde kleutergroepen, de lagere afdeling zes jaarklassen. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 18 april 2017 onderzocht de onderwijsinspectie de leergebieden wiskundige initiatie en muzische vorming in de kleuterafdeling en de leergebieden wiskunde en muzische vorming in de lagere afdeling. Verder peilde ze naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen aanvangsbegeleiding en de rapporteringspraktijk. Daarnaast onderzocht ze hoe het algemeen beleid van de school vorm krijgt. Ook aspecten van regelgeving en woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving maakten deel uit van het onderzoek.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat de **kleuterafdeling** de ontwikkelingsdoelen van de Federatie voor de leergebieden wiskundige initiatie en muzische vorming in voldoende mate nastreeft. De kleuteronderwijzers plannen een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod, met een sterk repetitieve invulling op basis van eenvoud, ritme en herhaling. Ze kunnen dit aanbod nog meer afstemmen op verscheidenheid aan interesses en noden van kleuters. De verschillende domeinen kennen een sterke horizontale samenhang. Voor **wiskundige initiatie** krijgen de kleuters kansen om ongedwongen te groeien in hun lichaams-, tijds- en ruimtebesef. De kleuteronderwijzers besteden dagelijks ruime aandacht aan aspecten van **muzische vorming**. Een veilig leer- en leefklimaat met natuurlijke materialen nodigt kinderen uit tot fantasiebeleving en ongedwongen muzische expressie. Het Kleuter Observatie Instrument helpt de kleuteronderwijzers om de vorderingen van kleuters in kaart te brengen. Samen met het coördinatorenteam bieden ze gepaste ondersteuning.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat de **lagere afdeling** de eindtermen voor het leergebied **wiskunde** in voldoende mate bereikt. Het onderwijsaanbod verloopt in periodes, waarbij de onderwijzers nieuwe leerstof aanbieden of kansen geven om voorbije leerstof in te oefenen en te automatiseren. De teamleden benutten uiteenlopende bronnenmaterialen, waardoor ze de gelijkgerichtheid nog kunnen optimaliseren. Niet alle planningsinstrumenten zijn functioneel. De teamleden maakten recent didactische afspraken voor cijferen en vraagstukken. Ze baseren zich grotendeels op het gestandaardiseerd leerlingvolgsysteem van de Federatie om de vorderingen van de leerlingen te evalueren. De school neemt initiatieven om leerlingen te ondersteunen in hun ontwikkeling. Sommige kunnen nog gericht op maat van elk kind uitgewerkt worden.

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied **muzische vorming** in voldoende mate. De onderwijzers voorzien dagelijks meerdere muzische activiteiten of tussendoortjes, waardoor het onderwijsaanbod evenwichtig is. Niet alle domeinen krijgen in gelijke mate doelgerichte aandacht. Het

ontbreekt de teamleden aan een systeem om het onderwijsaanbod te bewaken. De geïntegreerde werking zorgt voor een sterke horizontale samenhang met andere leergebieden. Exploreren en experimenteren kunnen nog meer kansen krijgen. De school beschikt over voldoende materialen en naslagwerken om de lessen vorm te geven. De evaluatiepraktijk is weinig doelgericht en valide.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van het proces **aanvangsbegeleiding** geeft aan dat de school meerdere waardevolle initiatieven aanbiedt om teamleden te begeleiden en wegwijs te maken in hun nieuwe functie. Hierdoor probeert de school tegemoet te komen aan de noden van de individuele leraar, het startende team en de school als organisatie. De collegiale schoolcultuur creëert een klimaat waarin elk teamlid op een veilige manier kan leren en groeien.

De school benut diverse kanalen en middelen om te rapporteren over de schoolwerking, de Steinerpedagogie en de evolutie van de kinderen. Ze hecht veel belang aan een transparante communicatie met de ouders. De kwaliteit van de **rapporteringspraktijk** kan ze nog optimaliseren door te zorgen voor een brede en evenwichtige evaluatiepraktijk.

Het **algemeen beleid** van de school is in handen van een vrij recent beleidsteam. De directeur krijgt veel waardering voor zijn hartelijke persoonlijkheid, zijn groot relativiseringsvermogen en de gestructureerde manier van aanpak om de school te helpen ontwikkelen. Het coördinatorteam biedt pedagogische ondersteuning aan de teamleden om antroposofische inzichten toe te passen op de onderwijspraktijk. De betrokkenheid van elk teamlid is groot. De school hanteert eigen accenten in haar visie als Steinerschool. De directeur streeft naar een participatief en gedragen beleid en hanteert een democratische leiderschapstijl. De school is nog volop in ontwikkeling om haar onderwijskwaliteit te bewaken.

De school krijgt een **beperkt gunstig advies** voor **bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne** (BVH). Niettegenstaande de school reeds inspanningen leverde, onder meer op het vlak van het voorzien in voldoende sanitair voor de kinderen, blijven er nog enkele belangrijke werkpunten zoals het wegwerken van de inbreuk uit het keuringsverslag van de elektrische installaties, het voorzien in meer dan één toilet voor personeel en bezoekers dat eveneens gescheiden is en het beschikken over een milieumelding.

Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de **overige erkenningsvoorwaarden** toont aan dat de school deze reglementering naleeft. Wat de **overige geselecteerde reglementering** betreft, formuleert de onderwijsinspectie vooral de aanbeveling om de lestijden op het niveau van de kleuterafdeling te respecteren. Het klassikaal rusten en slapen van peuters en kleuters tijdens de lestijden is niet toegelaten. Daarnaast moet de school alle verplichte bepalingen correct opnemen in het schoolreglement en het schoolwerkplan. Ze moet eveneens de procedure voor het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschrift basisonderwijs krijgen, correct laten verlopen. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleid dat de aanbevelingen de nodige opvolging krijgen.

De onderwijsinspectie sluit de erkenningsonderzoeken af met een **gunstig advies** voor de **kleuter- en de lagere afdeling**. Ze uit haar waardering voor de inzet van alle teamleden, waardoor de school de laatste jaren een aanzienlijke inhaalbeweging heeft uitgevoerd. Ze vertrouwt op de dynamiek van de teamleden om niet alleen verder werk te maken van afspraken en structuren die de onderlinge afstemming bevorderen, maar ook de geformuleerde werkpunten en aanbevelingen uit dit verslag ter harte te nemen. Ze wenst het schoolteam daarbij veel succes.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

wiskunde
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen van de Federatie voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. De kleuters krijgen een doelgericht en gevarieerd onderwijsaanbod, met aandacht voor de verschillende domeinen. De preventieve basiszorg biedt gepaste ondersteuning.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen van de Federatie voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. De kleuteronderwijzers bieden een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod, met een sterke horizontale samenhang. De verschillende domeinen komen in gevarieerde situaties aanbod. Een veilig leer- en leefklimaat met natuurlijke materialen draagt bij tot fantasiebeleving en ongedwongen muzische expressie.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en muzische vorming

Curriculum	De kleuteronderwijzers baseren zich voor beide leergebieden op het leerplan van de Federatie van Steinerscholen als referentiekader. De school heeft een eigen visie op onderwijs en opvoeding. Ze baseert zich hiervoor grotendeels op de Rudolf Steinerpedagogie.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	Bij het begin van het schooljaar stellen de kleuteronderwijzers een afzonderlijk jaarplan op voor de peuterklas en voor de kleuterklas. Ze linken dit jaarplan aan het dag- en weekritme van de klasgroepen. De ontwikkelingsdoelen en de activiteiten zijn gegroepeerd per thematische periode (seizoenen en jaarfeesten) en opgesplitst per leergebied. De meeste doelen gelden voor alle kinderen van de klasgroep, ongeacht hun leeftijd. Specifieke doelen voor de oudste kleuters worden cursief gedrukt. Elk teamlid beschikt over een weekrooster met een beknopt overzicht van geplande activiteiten. De dagagenda bevat per activiteit één tot drie doelen. Daarnaast hanteert het kleuterteam gezamenlijke uitgebreide activiteitenfiches met oog voor differentiatie. De kleuteronderwijzers van de peutergroep maken samen hun agenda en maandelijks eveneens een maandplan op.
<i>Actief leren</i>	

Het onderwijsaanbod krijgt doorgaans een sterk repetitieve invulling. Dagelijks of wekelijks vinden huishoudelijke activiteiten plaats zoals brood bakken, brood en fruit snijden, appelmoes of fruitsla maken. In alle groepen wordt (expliciete) aandacht besteed aan tellen, classificeren, ordenen, rangschikken, schatten en meten tijdens kring-, spel- en opruimmomenten. De kleuters krijgen kansen om ongedwongen te groeien in hun lichaams-, tijds- en ruimtebesef. De kleuteronderwijzers besteden dagelijks in ruime mate aandacht aan aspecten van muzische vorming. Tekenen, schilderen, knutselen en vrij spel komen op vaste tijdstippen aan bod. Scheuren en plakken en boetseren met bijenwas zijn technieken die de fijne (vinger)motoriek helpen ontwikkelen. Zingen is ingebed doorheen het dagverloop. Eenvoudige muziekinstrumenten en het eigen lichamelijk slagwerk worden op een spontane manier gebruikt bij een verhaal, een poppenspel of een lied. Ook de domeinen drama en beweging maken voortdurend deel uit van de spelmomenten en de belevingswereld van de kleuters. Muzische tussendoortjes zoals vingerspelletjes, bewegen op ritme, in de rol kruipen van een dier ... komen doorheen de dag geïntegreerd aan bod.

Om het evenwicht en de volledigheid van het onderwijsaanbod te bewaken, gebruiken de teamleden een screeningslijst waarop ze per leergebied en per maand doelen turven. Dit gezamenlijk bewakingsinstrument kan echter nog winnen aan functionaliteit door onder meer een onderscheid te maken tussen doelen voor peuters en doelen voor kleuters. Er bestaat eveneens geen eenduidigheid betreffende de criteria voor de selectie van doelen per periode. Uit documentanalyse blijkt dat er verhoudingsgewijs meer muzische dan wiskundige doelen gericht aan bod komen. De visie op wiskundeonderwijs is bij sommige teamleden in mindere mate verworven.

Meerdere leerplandoelstellingen voor wiskundige initiatie worden via de inhoud van de andere leergebieden aangeboden. Er is een nauwe horizontale samenhang met lichamelijke opvoeding, Nederlandse taal, mens en maatschappij, wetenschappen en techniek en muzische vorming. De heterogene klasgroepen bevorderen een verticale samenhang. Daarnaast hanteren de kleuteronderwijzers het Kleuter Observatie Instrument (KOI). Hierop staan voor elke leeftijdsgroep allerlei observatiecriteria per ontwikkelingsgebied vermeld. Veelvuldig overleg faciliteert de uitwisseling van ideeën of afstemming van activiteiten.

De kleuteronderwijzers streven een brede harmonische vorming na. Het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters beschouwen ze als basisvoorwaarden om tot leren en ontwikkeling te komen. In de peuterklas ligt de nadruk op geborgenheid en vervult de klasjuf een moederlijke taak. Ook bij de kleuters is een sfeer van geborgenheid cruciaal. Zintuiglijke waarnemingen spelen een belangrijke rol. Kinderen krijgen kansen om te exploreren en te experimenteren met natuurlijke materialen, waarbij de eigen fantasie gestimuleerd wordt.

Er zijn weinig leerstofgerelateerde afspraken tussen de teamleden van de oudste kleuters en het eerste leerjaar om de overgang te faciliteren.

<p>Onderwijsorganisatie <i>Onderwijstijd Klasmanagement</i></p>	<p>In de kleuterafdeling gaat heel wat functionele onderwijstijd verloren door het overaanbod aan opvoedingsactiviteiten, waardoor maar weinig tijd overblijft voor doelgerichte onderwijsactiviteiten. Daarnaast richt de school tijdens de onderwijstijd een vast rustmoment in voor alle peuters en kleuters, met uitzondering van de oudsten. Dit is in strijd met de regelgeving.</p> <p>De teamleden hanteren een positieve en rustgevende begeleidingsstijl. De vele rituelen en herhalingsactiviteiten creëren een herkenbare en vertrouwde omgeving waar de kinderen zich veilig voelen. In overeenstemming met de visie van de Steinerpedagogie kiest de school ervoor om de kleuterjuffen gedurende meerdere schooljaren te laten meegroeien met hun kleuters.</p>
<p>Materieel beheer Uitrusting <i>Ontwikkelingsmaterialen</i></p>	<p>De kleuterafdeling beschikt over de meeste ontwikkelingsmaterialen zoals het leerplan voorschrijft. Sommige teamleden zien de lijst van minimale materiële vereisten veeleer als inspirerend voorbeeld dan als 'vereist'.</p> <p>De school kiest bewust voor een prikkelarme omgeving. De inkleding van de klassen bestaat uit natuurlijke materialen en warme tinten. Dit creëert een aangename, rustige en huiselijke sfeer waar kinderen zich veilig en geborgen voelen.</p> <p>In sommige klassen worden beeldwerkjes van leerlingen tentoongesteld. Soms wijken ze weinig af van elkaar, andere keren vertonen ze meer creatieve variatie.</p>
<p>Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief Kindvolgsysteem Gericht op bijsturing</i></p>	<p>De kleuteronderwijzers gaan de ontwikkeling van hun kleuters op verschillende manieren na. In hun agenda noteren ze bijna dagelijks klas- en soms ook kindgerichte observaties. Waar nodig, sturen ze het onderwijsaanbod en het handelen bij.</p> <p>Sommige teamleden hanteren een kladschrift of kladblaadjes om tussendoor opvallende waarnemingen te registreren. Voor een brede en gerichte evaluatie maken de kleuteronderwijzers gebruik van het KOI. Een kleurencode geeft het beheersingsniveau weer. Op school bestaat de afspraak om een volledige screening te doen rond de verjaardag van de kleuter. Het instrument is een middel om de ontwikkeling van elke kleuter afzonderlijk jaar na jaar op te volgen. Op die manier krijgt de school een mooi overzicht van de evolutie die elke kleuter doormaakt. Na elke jaarlijkse screening volgt een oudergesprek. Oudere kleuters nemen deel aan een schoolrijpheidsonderzoek. Tweemaal per jaar vindt een klassenraad plaats waarop alle kleuters besproken worden. Voor risicokleuters volgen meer gerichte en diepgaande observaties.</p>
<p>Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming Zorg</i></p>	<p>De kleuters verblijven doorgaans meerdere schooljaren bij eenzelfde klasjuf. Hierdoor heeft zij een goed zicht op de mogelijkheden en noden van elk kind. Registraties in het kindvolgsysteem en de schoolagenda van de leerkracht alsook de dagelijkse observaties zijn het vertrekpunt voor eventuele bijsturing van de aanpak of voor overleg met de (zorg)coördinator. Daarnaast hanteren de teamleden MDO-aanmeldingsfiches en een zorgplan. De school doet tevens een beroep op een kinderverzorgster die momenteel vooral verzorgende en organisatorische taken krijgt. Daarnaast voert ze enkele pedagogische en</p>

didactische ondersteunende taken uit. De school heeft de effecten van deze aanpak nog niet in vraag gesteld.

Op geregelde tijdstippen zit de klasleerkracht samen met leden van het zorgteam om noden en zorgvragen bespreekbaar te maken, zodat gepaste ondersteuning kan geboden worden op leerling-, leerkracht- of klasniveau.

Inbreuk(en) op regelgeving In de kleuterafdeling respecteert de school niet het recht op 28 lestijden per week (decreet bao - art. 48).

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen van de Federatie voor het leergebied wiskunde in voldoende mate. De onderwijzers plannen een doelgericht en vrij evenwichtig onderwijsaanbod. De school neemt initiatieven om leerlingen te ondersteunen in hun ontwikkeling.

<p>Curriculum</p> <p>Onderwijsaanbod</p> <p><i>Referentiekader</i></p> <p><i>Planning</i></p> <p><i>Evenwichtig en volledig</i></p> <p><i>Samenhang</i></p> <p><i>Brede harmonische vorming</i></p> <p><i>Actief leren</i></p>	<p>De onderwijzers gebruikten het leerplan van de Federatie van Steinerscholen als referentiekader om begin dit schooljaar een jaarplan voor de eigen klas op te stellen. Daarnaast raadplegen de meesten uiteenlopende naslagwerken en websites om het onderwijsaanbod vulling te geven. Er bestaan op school weinig afspraken om dit aanbod gericht af te stemmen op elkaar. Ook de visie van het leerplan op wiskunde vormde nog geen onderwerp van gesprek.</p>
--	---

Het jaarplan beschrijft de leerinhouden voor het leergebied wiskunde, verdeeld over een aantal periodes in het schooljaar. Elke periode duurt drie weken. Om de drie periodes komt wiskunde expliciet aan bod. In dit 'periodeonderwijs' brengen de onderwijzers nieuwe leerstof aan voor de verschillende domeinen van dit leergebied. Tijdens de periodes waarin een ander leergebied centraal staat, bieden ze wisselend wiskunde aan tijdens de 'oefeningen'. De leerlingen krijgen tijdens deze oefeningen de kans om leerstof uit vorige periodes in te oefenen of te automatiseren. Elke ochtend voorzien de onderwijzers 'opmaat', waarin soms wiskundeaspecten aan bod komen. In hun dagagenda verwijzen ze naar een leerdoel en de aanpak. De kolom voor evaluatie wordt in mindere mate benut. De meeste onderwijzers hebben voor zichzelf ook een individueel plan opgemaakt om een beter zicht te krijgen op de aan te bieden leerstof. Een periode- of groepsplan bundelt per periode de te bereiken doelen voor zowel de periode- als de oefeningen. Het verdeelt de leerlingen in een drietal vaste instructiegroepen en een groep met specifieke didactische behoeften, ongeacht het wiskundedomein. Het houdt daardoor weinig rekening met onderlinge verschillen in kindevoluties of specifieke leerstofmoeilijkheden. Meerdere teamleden geven aan dat sommige planningsinstrumenten vooral verantwoordingsinstrumenten zijn. De school stelde de functionaliteit en de samenhang van de vele planningsinstrumenten nog niet in vraag.

De domeinen komen voldoende evenwichtig aan bod. De onderwijzers hanteren echter nog geen systematische manier om het evenwicht en de volledigheid van de leerdoelen te bewaken. De bundeling van de jaarplannen fungeert als verticale leerlijn over de leerjaren heen. Eigen aan de Steinervisie is

het de bedoeling dat de onderwijzers meerdere jaren na elkaar samen met hun leerlingen doorschuiven naar het volgende leerjaar, waardoor zij automatisch een zicht krijgen op het leerstofaanbod van andere leerjaren. Gezien de vele nieuwe teamleden en het grote verloop enerzijds en de recente opstart van de lagere afdeling anderzijds, hebben de meesten op dit moment doorgaans slechts een beperkt zicht op de verticale samenhang. De leerkrachtafhankelijke invulling van de lessen, waaronder oefenmaterialen, bemoeilijkt daarenboven een graduele opbouw en onderlinge afstemming. De onderwijzers kunnen meerdere voorbeelden verwoorden van de horizontale samenhang tussen het leergebied wiskunde en aspecten van andere leergebieden, zoals ritmen en patronen, beweging, vormtekenen, aardrijkskunde, heemkunde ...

Functioneel wiskundeonderwijs komt in mindere mate aan bod. Wiskunde wordt doorgaans 'al doende' geoefend. De tafels ritmisch leren, actieve meetopdrachten, vat krijgen op ruimte en tijd vanuit wiskundig perspectief en vormtekenen stelselmatig opbouwen als voorbereiding tot meetkunde zijn enkele voorbeelden hiervan. Rekenverhalen omzetten naar bewerkingen, bewerkingen uitbeelden of tekenen en stappenplannen hanteren bevorderen een brede harmonische vorming. Het veelvuldig herhalen en inoefenen van de leerstof faciliteert het proces van memoriseren en reproduceren. Naast het sturend onderwijs krijgen leerlingen kansen om zelf oplossingsstrategieën te ontdekken, al dan niet met concreet materiaal. Uit observaties blijkt dat instructiefasen soms vrij lang duren, waardoor kostbare onderwijstijd verloren gaat. Niet alle teamleden zijn zich ervan bewust dat opdrachten uitvoeren in kleine groepjes niet noodzakelijk leidt tot coöperatief leren. Het is belangrijk om leerlingen te begeleiden in het leren van en met elkaar. Ook de uitwisseling van oplossingsstrategieën kan nog winnen aan belang.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school komt tegemoet aan de minimale materiële vereisten die het leerplan vooropstelt. De meeste onderwijzers ontwikkelen of voorzien zelf oefenmaterialen om het leer- en onderwijsproces te ondersteunen. Enkel benutten hiervoor ook bestaande spelmaterialen. Sommigen hebben op eigen initiatief een inventaris opgemaakt.

Leerkrachtafhankelijk hanteren de teamleden andere bronmaterialen om hun lessen vorm te geven. Hierdoor is er minder onderlinge afstemming. Meerdere teamleden verwoorden dat ze nog volop zoekend zijn naar waardevolle materialen op leerling- en leerkrachtniveau. De huidige praktijk is weinig richtinggevend.

De onderwijzers zorgen voor een prikkelarme klasruimte, zoals de visie van het Steineronderwijs voorschrijft. Sommigen visualiseren rekenbegrippen en rekenstrategieën, anderen niet.

De school is groeiende om een ICT-ondersteunende leeromgeving te creëren. De school kiest er bewust voor dat enkel de derde graad over een computer en enkele laptops beschikt.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De onderwijzers evalueren de vorderingen van hun leerlingen hoofdzakelijk op basis van de gestandaardiseerde leerlingvolgsysteemtoetsen (LVS) van de Federatie. Ze nemen deze toetsen driemaal per schooljaar af. Zwakke(re) resultaten geven doorgaans aanleiding tot extra ondersteuning of remediëring op leerlingniveau. Meestal gebeurt dit in overleg met de zorgcoördinator. Sinds kort worden de resultaten ook geanalyseerd op schoolniveau. Dit leidde reeds tot didactische schoolafspraken voor cijferen en vraagstukken.

Daarnaast hanteren de onderwijzers eigen systemen om een beter zicht te krijgen op de evolutie van de kinderen. Observaties, controletaakjes, mondelinge overhoringen, controle van de oefenschriften ... zijn enkele voorbeelden van leerkrachtafhankelijke initiatieven. Deze formatieve evaluaties zijn echter niet evenwichtig, noch representatief.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De onderwijzer is verantwoordelijk voor de eerstelijnszorg in zijn klas. Hij fungeert als spilfiguur in het zorgbeleid. Op basis van observaties en andere evaluatiesystemen probeert hij een zicht te krijgen op de individuele vorderingen en noden van de leerlingen. Op geregelde tijdstippen zit elk teamlid samen met de zorgcoördinator om zorgen rond individuele leerlingen of andere noden te bespreken. In samenspraak met de zorgcoördinator maken de teamleden per periode een groepsplan op waarbij ze alle leerlingen indelen in groepen met het oog op gedifferentieerde instructies en/of materialen. Ze hebben echter nog niet stil gestaan bij de leereffecten van het werken met homogene groepen tegenover heterogene groepen.

Wekelijks kunnen de leerkrachten op vaste tijdstippen een beroep doen op een zorgleerkracht. De klastitularis bepaalt de inhoud en de vorm van deze bijkomende ondersteuning. Twee keer per schooljaar wordt een klassenraad georganiseerd waarop alle leerlingen worden besproken. De onderwijzer hanteert hiervoor een groepsoverzicht.

Voor leerlingen die verhoogde zorg nodig hebben, start de school extra zorg en oudergesprekken op. Ze organiseert multidisciplinair overleg (MDO) waarbij de klastitularis, de zorgcoördinator, de directeur, de ouders en de begeleider van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) zorgleerlingen bespreken. Indien nodig maakt de zorgcoördinator individuele handelingsplannen of zorgplannen op. Enkele leerlingen krijgen uitbreiding van zorg door externe zorgverleners zoals logopedisten, kinesitherapeuten, Gon-begeleiders (Geïntegreerd onderwijs) en dergelijke. Meerbegaafde leerlingen mogen vlugger zelfstandig aan het werk, krijgen extra opdrachten of mogen andere leerlingen helpen in de klas. Onder leiding van de zorgcoördinator vormen zij een plusgroepje. Dit schooljaar experimenteert de school met een project, waarbij deze leerlingen onder meer voor wiskunde zelfstandig projecten en proefjes mogen uitvoeren.

Bij nazicht van enkele MDO-aanmeldingsfiches valt op dat leerlingen met meervoudige noden, waaronder ook noden voor wiskunde, niet altijd aangemeld worden voor deze wiskundige noden. Daarenboven ontbreekt hier en daar belangrijke informatie (gewenste veranderingen op termijn, reeds

genomen stappen, sterke punten, bijsturing, concrete hulpvraag met afspraken voor vervolgacties ...). Hierdoor laat de school kansen liggen om gerichte vormen van ondersteuning op maat van het kind te bieden.

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen van de Federatie voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. De onderwijzers zorgen voor een evenwichtig en gradueel onderwijsaanbod. Ze realiseren een sterke horizontale samenhang met de andere leergebieden. De school beschikt over voldoende materialen.

Curriculum	De onderwijzers gebruiken het leerplan van de Federatie van Steinerscholen als referentiekader voor dit leergebied. Daarnaast bieden allerlei naslagwerken en websites inspiratie bij de keuze en de uitwerking van muzische activiteiten.
Onderwijsaanbod	Vanuit de Steinerpedagogie hecht de school veel belang aan muzische vorming als middel om tot ontwikkeling te komen. Kleur-, klank-, ritme- en vormgevoel staan daarbij centraal. De esthetische ervaring, zijnde het waarnemen van de werkelijkheid en de persoonlijke beleving, wordt beschouwd als een wezenlijke verdieping van het inzicht in de realiteit.
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	

Het weekrooster voorziet bijna dagelijks vaste tijdstippen voor leerinhouden van muzische vorming. In sommige klassen nemen andere teamleden wekelijks enkele muzische activiteiten voor hun rekening. Bij de planning komen vooral deelaspecten van het domein beeldende vorming (tekenen, vormtekenen, schilderen, handvaardigheid en bij de oudere leerlingen houtbewerking) en het domein muziek (koor, ritme, fluit) doelgericht aan bod. Geregeld integreren de teamleden muzische tussendoortjes doorheen de verschillende lessen en activiteiten om het waarnemingsvermogen en het belevingsvermogen te versterken. Uit documentanalyse blijkt echter dat de domeinen bewegen en drama in mindere mate doelgerichte aandacht krijgen. Met uitzondering van de vakleerkracht muziek hebben de teamleden nog geen jaarplan opgemaakt voor muzische vorming. In tegenstelling tot de collega's van de kleuterafdeling hebben ze ook nog geen systeem uitgewerkt om het onderwijsaanbod te bewaken. Ze hebben hierdoor onvoldoende zicht op de volledigheid ervan voor alle domeinen van het leerplan.

De geïntegreerde werking zorgt voor een sterke horizontale samenhang met andere leergebieden. Door informeel overleg krijgen de onderwijzers min of meer zicht op de realisaties van de andere klassen. Het leerplan voorziet in een duidelijke verticale samenhang voor de domeinen beeldende vorming en muziek. Het domein drama is grotendeels verweven met het leergebied Nederlands en met cultuurbeschouwing. Voor het domein beweging verwijzen meerdere teamleden naar de vakleerkracht turnen. Er bestaan echter weinig formele afspraken tussen het doelgerichte onderwijsaanbod van de klasleerkracht en deze vakleerkracht.

De vele muzische initiatieven bevorderen de brede harmonische vorming en

stimuleren het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen. Geregeld organiseert de school klasoverstijgende activiteiten die veelal gelinkt zijn aan de jaarfeesten en de seizoenen. De onderwijzers hebben oog voor de ontwikkeling van de leerlingen: van geborgenheid naar ontluikende individualiteit en zelfstandigheid en uiteindelijk naar ruimteoverschrijdende zin voor avontuur en de wil om zelf te ontdekken. Vanuit observaties valt echter de doorgaans sterke leerkrachtgestuurde aanpak op. Stappenplannen en gerichte (gestuurde) instructies bieden slechts beperkte kansen tot persoonlijke expressie. Leerlingen krijgen in mindere mate de gelegenheid om te exploreren of zelf technieken en materialen te kiezen en ermee te experimenteren. Ze moeten doorgaans vrij snel overgaan tot vormgeven of taakgericht uitvoeren.

Twee keer per schooljaar brengen de leerlingen een bezoek aan het 'theater' voor een toneelvoorstelling. Deze beschouwende waarnemingsmomenten bieden een mogelijkheid om het intern geleide ontwikkelingsproces te stimuleren. Ze dragen bij tot de vorming van het vermogen om zich creatief-scheppend verder te ontwikkelen via kunstzinnige impressies.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende (natuurlijke) gebruiks- en verbruiksmaterialen die het leerplan vooropstelt. Uit de gesprekken blijkt dat meerdere teamleden doorgaans eigen muziekinstrumenten gebruiken. Ze beschikken niet over een inventaris hiervan op schoolniveau.

In sommige klassen zijn beeldwerkjes van leerlingen tentoongesteld. Sommige duiden op een productgerichte benadering van het muzisch proces, andere getuigen van een meer creatieve realisatie. De ruimte van de klaslokalen is minder geschikt om bewegingsactiviteiten toe te laten. Bij gebrek aan een turnzaal, benutten de teamleden ook de (weliswaar kleine) speelplaats en het pleintje naast de school.

De school beschikt over een didactisch bibliotheek met diverse naslagwerken rond vormtekenen, schilderen, jaarfeesten en seizoenen ...

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem

Bij de meeste teamleden is de evaluatie van muzische aspecten beperkt en weinig doelgericht. Er bestaan weinig afspraken over muzische en doelgerichte criteria om muzische processen of producten te evalueren. Daardoor beperkt de evaluatiepraktijk zich meestal tot observaties en directe, mondelinge feedback van het leerlingennetwerk. Soms worden de leerlingen aangemoedigd om te reflecteren of om peerfeedback te geven. Op het einde van het schooljaar bekijken sommige teamleden de schriften, de schilderijen en de (vorm)tekeningen om een mogelijke evolutie vast te stellen.

Bij gebrek aan systematiek brengen de onderwijzers de vorderingen van de leerlingen veeleer summier in kaart.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het leerlingvolgsysteem bevat weinig informatie over de beginsituatie, de muzische ontwikkeling of de talenten van leerlingen. Dit resulteert in een onevenwichtige en niet-representatieve evaluatiepraktijk. Daardoor is het moeilijk om leerlingen doelgericht te ondersteunen in hun muzisch groeiproces. Uit gesprekken blijkt dat meerdere teamleden vaak intuïtief materiële of

andere ondersteuning bieden bij muzische realisaties als dit moeizamer verloopt. Meestappen, -tekenen en -helpen klappen bij ritme-oefeningen zijn enkele voorbeelden hiervan. De teamleden verwoordden dat aspecten van muzische vorming meestal wel aan bod komen tijdens zorggesprekken en oudergesprekken. Omwille van het therapeutisch, rustgevend en helend effect wordt daarenboven meermaals teruggegrepen naar muzische aspecten in functie van algemene zorg.

De onderwijzers bekrachtigen de leerlingen positief en zorgen voor een veilig klasklimaat. In tegenstelling tot andere leergebieden is het bij muzische activiteiten minder de gewoonte om te differentiëren op basis van noden of interesses van leerlingen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het welzijnsbeleid wordt vooral aangestuurd door een coördinerend en een lokale preventieadviseur. De school beschikt over een klusjesman die zorgt voor het algemeen onderhoud en de uitvoering van een aantal taken. Er is een driemaandelijks overleg 'preventie en bescherming op het werk' met de directeur en ook het team wordt reeds betrokken (nieuwsbrief, vergaderingen, korte checklist voor de klas ...). Deze betrokkenheid zal naar de toekomst nog verder toenemen door voor elk niveau een representant bij dit overleg te betrekken. De school beschikt nog niet over een uitgeschreven procedure om de preventieadviseur te betrekken bij het aankoop- en indienststellingsbeleid. De lokale preventieadviseur is nieuw in deze functie.

De school kampt momenteel met ruimtegebrek. Teamleden geven aan dat ze een bewegingsruimte, een ruimere speelplaats en een multifunctionele ruimte missen. De school onderneemt verbeteracties en de meeste verslagen van externe deskundigen bevatten geen grote inbreuken. Er is wel nog steeds een inbreuk niet weggewerkt uit het keuringsverslag van de elektrische installaties. Een milieumelding en een inventaris van producten met gevaarlijke eigenschappen ontbreken nog. Er resten ook nog een aantal verbeterpunten: veiligheidsstrips om gevaarlijke situaties te markeren ontbreken soms, de werkruimte onder de trap van de peuterklassen is gevaarlijk, de afstand van de kinderen tot de centrale verwarming is soms gering, maten voor de aan- en optrede trap zijn gevaarlijk, oneffenheden op de speelplaats en ontbrekende tegels in het schoolgebouw zorgen voor valgevaar, de toegankelijkheid voor personen met een beperkte mobiliteit is miniem, een stookplaats is niet opslagvrij, instructies voor het gebruik van bepaalde toestellen (snijmachine bijvoorbeeld) kunnen worden aangebracht.

Op vlak van sanitaire installaties leverde de school heel wat inspanningen. De nieuwe toiletten voor de peuters en de gescheiden toiletten voor jongens en meisjes vallen in positieve zin op. Het beschikken over slechts één (en bijgevolg niet gescheiden) toilet voor personeel en bezoekers is te gering. De toiletten voor de jongste lagereschoolkinderen zijn nog niet gescheiden en er is geen aangepast toegankelijk toilet. Voor het badje met sproeikop beschikt de school nog niet over een beheersplan betreffende de preventie van legionella.

De school krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Er resten immers nog heel wat verbeterpunten, waarbij vooral de inbreuk uit het keuringsverslag van de elektrische installaties, het beschikken over slechts één toilet voor volwassenen en het ontbreken van een milieumelding deze beslissing funderen.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	neen
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure voor de definitieve uitsluiting, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	neen
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	neen
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja

Onderzochte regelgeving (vervolg)	
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	neen
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	neen
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	neen

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid De school kenmerkt zich door een voortdurende instroom van startende en tijdelijke teamleden. Ze heeft geen uitgeschreven visie op aanvangsbegeleiding, maar licht deze zeer beknopt toe in haar nascholings- en begeleidingsplan. De aanvangsbegeleiding is erop gericht dat nieuwe personeelsleden zich veilig en vertrouwd voelen binnen de Steinerpedagogie. De directeur streeft ernaar tegemoet te komen aan de noden van de individuele leraar, het startende team en de school als organisatie.

De aanvangsbegeleiding verloopt zowel aanbodgericht als vraaggestuurd. Na het eerste jaar stelt iedere leerkracht een persoonlijk ontwikkelingsplan op waarin hij de verantwoordelijkheid neemt voor de eigen ontwikkeling.

Ondersteuning De school voorziet meerdere initiatieven om teamleden te begeleiden en hen wegwijs te maken in hun nieuwe functie. De directeur verzorgt de eerste kennismaking met de school en polst geregeld naar het welbevinden van het nieuwe personeelslid. Hij organiseert een driemaanden-voortgangsgesprek en hanteert daarbij een checklist. De zorgcoördinator en een pedagogisch coördinator fungeren als mentor en coach. Er wordt eveneens een 'maatje' (collega) aangesteld als contact- en aanspreekpersoon voor de dagdagelijkse zaken. De school doet ook een beroep op een pedagogisch begeleider. De recente alfabet-afsprakenbrochure dient als overzichtelijk naslagwerk.

De meeste teamleden volgen jaarlijks een zomercursus, ingericht door de Federatie van Steinerscholen, om zich te verdiepen in het pedagogisch-didactisch handelen van de volgende leefgroep. Beginnende teamleden nemen gedurende enkele zaterdagen ook deel aan de cursus 'Introductie in de Steinerpedagogie'. Vanuit de Federatie worden tijdens het schooljaar ook klasdagen georganiseerd, waarbij leerkrachten per leerjaar een bepaald thema bespreken. De school zet sinds kort in op een tweetal kijkdagen, waarbij teamleden hospiteren in een andere Steinerschool en daarna hun bevindingen terugkoppelen tijdens een personeelsvergadering.

Op school heerst een collegiale schoolcultuur. Dit creëert een veilig leef- en werkklimaat.

Doeltreffendheid De nieuwe teamleden spreken zich positief uit over de aanvangsbegeleiding. Ze geven aan goed te weten bij wie ze terecht kunnen naargelang hun noden. De verschillende cursussen die gericht zijn op de Steinerpedagogie, alsook de schoolinterne coaching en de begeleiding, worden sterk gewaardeerd.

Frequente systematische klasbezoeken en functioneringsgesprekken waarbij teamleden reflecteren op het persoonlijk functioneren en de schoolwerking zijn

nog geen verworvenheid. Het schoolteam evalueerde de aanvangsbegeleiding nog niet. Hierdoor heeft de school een onvolledig zicht op de doeltreffendheid van de aanvangsbegeleiding om ze, waar nodig, gericht bij te sturen.

Ontwikkeling De school heeft de laatste jaren al enkele vernieuwingen gerealiseerd die de aanvangsbegeleiding ten goede komen. Ze is zich echter ook bewust van enkele werkpunten, zoals het beter verankeren van de verworven expertise en de ontwikkelde instrumenten. Daarom wil ze nog meer inzetten op initiatieven op schoolniveau en minder op individueel niveau. De vele personeelsswissels bemoeilijken de schoolwerking.

4.2 Rapporteringspraktijk

Doelgerichtheid Vanuit de Steinerpedagogie zet de school drie ontwikkelingsgebieden (denken, voelen en willen) parallel en gelijkwaardig naast elkaar en kiest ze er bewust voor om geen punten toe te kennen. Ze hecht veel belang aan een transparante communicatie met de ouders, die een belangrijke partner zijn in het schoolleven van de kinderen.

Ondersteuning Het team benut verschillende kanalen en middelen om ouders te informeren over het reilen en zeilen van het schoolleven, zoals een nieuwsbrief, de schoolwebsite, facebook en e-mails. Tijdens de klassikale ouderavonden schetsen de teamleden een beeld van de groepsdynamiek, werpen ze een blik op de komende periode en geven ze uitleg over een aspect van de Steinerpedagogie. Tijdens individuele oudercontacten rapporteren ze over de evolutie van elk kind. Ze baseren zich hiervoor op extern genormeerde toetsen, intern genormeerde evaluaties en dagelijks werk. Bij specifieke bezorgdheden worden de ouders uitgenodigd om samen dieper in te gaan op de vastgestelde problematiek. De interne rapportering gebeurt vaak door informele gesprekken en het zorgoverleg. De zorgcoördinator en de pedagogische niveaucoördinatoren spelen hierbij een belangrijke rol.

De kleuteronderwijzers rapporteren één keer per schooljaar uitgebreid over de totale ontwikkeling van de kleuter. Ze baseren zich hiervoor op het KOI, een digitaal instrument dat geënt is op de principes van de Steinerpedagogie. Ze bereiden dit gesprek zorgvuldig voor.

De leerlingen van de lagere afdeling krijgen drie keer per schooljaar een rapport. De onderwijzers geven voor het 'Hoofd' (denken) een overzicht van de leerstof die reeds aan bod kwam. Enkel voor wiskunde en Nederlands benoemen ze ook enkele leerstofdoelen als 'lukt wel', 'oefening nodig' of 'lukt nog niet'. Voor het 'Hart' (voelen) en de 'Handen' (willen) schetsen ze een ontwikkelingsbeeld van de klas en van het kind individueel in de groep. Eén keer per schooljaar komen de vaklessen aan bod. Eind juni krijgen alle kinderen een getuigschrift waarin de leerkracht, door middel van een metafoor, een beeld maakt van de ontwikkeling doorheen het afgelopen schooljaar.

- Doeltreffendheid** De school heeft haar rapporteringspraktijk de laatste jaren lichtjes bijgestuurd door het aantal rapporten te verminderen, enkele cognitieve aspecten op te nemen en de ouders inzage te geven in de resultaten van genormeerde toetsen. Bij gebrek aan een recente formele bevraging over de tevredenheid van de rapporteringspraktijk, heeft de school onvoldoende zicht op de effecten ervan. Ze onderzocht ook nog niet in welke mate de huidige werkwijze een voldoende representatief beeld geeft van de evolutie van elk kind.
- Ontwikkeling** Het team is nog volop zoekende om dit proces bij te sturen. Zo zijn onder meer kindbesprekingen recent opgenomen in het meerjarenplan. De veelvuldige wissels in het personeelsbeleid bemoeilijken de ontwikkelingsdynamiek.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur leidt de school sinds een drietal jaren. Hij kan zich beroepen op eerder opgedane directie-ervaring in een reguliere basisschool in Nederland. Meerdere teamleden typeren hem als een hartelijk en flexibel persoon met een groot relativeringsvermogen. Hij hecht veel belang aan het welzijn van de kinderen en de teamleden. De directeur ziet zichzelf als een autoritaire democraat. Het team waardeert de vele structuren die hij aanreikt om de school te helpen ontwikkelen. Voor een gerichte Steinercoaching en pedagogische of antroposofische ondersteuning kunnen de leerkrachten altijd terecht bij de zorgcoördinator, de pedagogische niveaucoördinatoren en de pedagogische begeleider van de Federatie. Zij staan samen met de directeur in voor de ontwikkeling van het schoolbeleid. Het beleid creëert een positief leef-, leer- en werkklimaat, waardoor het kan rekenen op een grote inzet en betrokkenheid.
- Visieontwikkeling** De missie van de school is: een Steinerschool in deze tijd, in deze buurt. Haar visie luidt: ‘Kinderen in de Kleine Wereldburger ontwikkelen zich vanuit hun eigenheid en talenten tot zelfbewuste wereldburgers’. Haar opdracht is het realiseren van de Rudolf Steinerpedagogie, vanuit de overtuiging dat dit het best overeenkomt met de belangen van het kind. De schoolvisie is gebouwd op de antroposofische inzichten in de mens en zijn ontwikkeling. De school gaat ervan uit dat elk kind benaderd dient te worden als een eenheid van willen, voelen en denken, met grote aandacht voor de individuele ontwikkelingsweg van elk kind. Ze hanteert eigen accenten en inzichten: de kinderen laten ontwikkelen vanuit hun eigenheid en hun talenten tot zelfbewuste wereldburgers. De kernwaarden zijn vertrouwen, groeien, verbondenheid en kunstzinnig. De schooleigen visie kwam tot stand na veelvuldig overleg met het gehele schoolteam.
- Besluitvorming** De directeur streeft naar een participatief en gedragen beleid. Samen met zijn coördinatoren organiseert hij geregeld overlegmomenten. Tijdens de wekelijkse personeelsvergaderingen is er aandacht voor intervisie, interne nascholingen, pedagogische onderwerpen en kindbesprekingen. Algemene afspraken krijgen een plaats in het alfabetisch afsprakenboekje. De vergaderingen verlopen democratisch. De leerkrachten geven aan dat ze voldoende inspraak krijgen.
- Kwaliteitszorg** De directeur verwijst hiervoor naar de ‘Triband verantwoordingsmatrix’. Deze matrix biedt een overzicht van de manier waarop de school haar onderwijskwaliteit wil bewaken voor de gebieden ‘kwalificatie’ (weten en doen), ‘socialisatie’ (samenleven) en ‘persoonsvorming’ (zijn). Ze baseert zich voor de drie golflengtes op extern genormeerde toetsen, intern genormeerde evaluaties en dagelijks werk. De meeste evaluatievormen of -instrumenten zijn vrij recent of nog volop in ontwikkeling.

Recente analyses en outputresultaten leidden reeds tot enkele verbeterinitiatieven. Het meerjarenplan, een jaarplan voor bepaalde leergebieden, groepsplannen, groepsoverzichten, een gedragsprotocol, leerstrategieën voor cijferen, een stappenplan voor vraagstukken, een

klassenmap met concrete toegankelijke informatie over de werking van elke klas ... zijn enkele voorbeelden hiervan. De school heeft op dit moment weinig outcomes om haar onderwijskwaliteit kritisch in vraag te stellen en desgewenst bij te sturen.

Vanuit de visie op Steineronderwijs is het de bedoeling dat leerlingen meerdere schooljaren na elkaar (de kleuterafdeling opteert voor een opsplitsing peuters en kleuters, de lagere afdeling voor onderbouw en bovenbouw) bij dezelfde onderwijzer blijven. Omwille van de recente opbouw van de lagere afdeling en de voortdurende personeelsswissels, slaagt de school er vooralsnog niet in om deze continuïteit te bekomen. Het team heeft daarom des te meer nood aan duidelijke structuren en eenvormigheid.

Talenbeleid Het schoolteam heeft de grote krachtlijnen van haar talenbeleid uitgeschreven. Zij detecteert de talige noden van de leerlingen. De leerkrachten zorgen voor een klasklimaat en een klasinrichting waarin leerlingen met talige noden zich veilig voelen. Het klasmanagement is erop gericht om leerlingen met talige noden makkelijker en voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. De leerkrachten bieden binnen de verschillende leergebieden taken aan die zowel de zwakkere als de sterke leerlingen voldoende kansen geven om ook op talig vlak te ontwikkelen. De leerkrachten hanteren in de verschillende leergebieden werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen. De leerkrachten houden bij de evaluatie van de verschillende leergebieden rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen om te vermijden dat elke toets een taalttest is en de taalzwakkere leerlingen hierdoor lager scoren. Het schoolteam neemt initiatieven om met de ouders, zowel schriftelijk als mondeling, op een heldere en verstaanbare wijze te communiceren.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen in kaart brengt. De school heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet acties op om de doorstroom te bevorderen. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties op leerling-, leerkracht- en schoolniveau die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook aandacht voor kleuterparticipatie. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.

Inbreuken op de regelgeving In de kleuterafdeling respecteert de school niet het recht op 28 lestijden per week (decreet bao - art. 48).

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De teamleden hanteren een positieve, stimulerende begeleidingsstijl.
- De (kleuter)onderwijzers zorgen voor een sterke horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden.
- De kleuteronderwijzers hechten veel belang aan geborgenheid en zintuiglijke waarnemingen.
- Analyses van gestandaardiseerde toetsresultaten voor wiskunde leiden tot schoolafspraken voor cijferen en vraagstukken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De meeste (beginnende) teamleden engageren zich om (jaarlijks) te participeren aan schoolexterne en meerdaagse vormingsmomenten die hun klaspraktijk en de eigen ontwikkeling ten goede komen.
- Het schoolteam benut diverse kanalen om ouders (transparant) te rapporteren over de schoolwerking, de Steinerpedagogie en de evolutie van de kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur hanteert een participatieve besluitvorming.
- De (zorg)coördinatoren bieden gerichte ondersteuning op leerling-, leerkracht- en schoolniveau.
- De teamleden tonen een grote inzet en een gezamenlijke betrokkenheid om een eigen schoolvisie te realiseren en de schoolwerking verder uit te bouwen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen plannings- en bewakingsinstrumenten optimaliseren door gerichte afspraken te maken.
- De kleuteronderwijzers kunnen hun onderwijsaanbod nog meer afstemmen op verscheidenheid aan interesses en noden van kleuters.
- De onderwijzers kunnen het bronnenmateriaal en het onderwijsaanbod voor wiskunde gerichter afstemmen op elkaar.
- De onderwijzers kunnen het onderwijsaanbod voor alle domeinen van muzische vorming doelgericht plannen en bewaken.
- De onderwijzers kunnen de evaluatiepraktijk voor de leergebieden in de focus optimaliseren zodat deze evenwichtig en representatief wordt.
- De onderwijzers kunnen gerichtere ondersteuning op maat van het kind bieden.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De school kan de doeltreffendheid van de aanvangsbegeleiding evalueren.
- De teamleden kunnen de kwaliteit van de rapporteringspraktijk optimaliseren door kritisch te reflecteren op het onderwijsaanbod, een brede evaluatiepraktijk en de doeltreffendheid van dit proces.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsteam kan nog sterker inzetten op de visieontwikkeling van de leergebieden.
- Het beleid kan voor alle leergebieden structuren aanbieden voor het behoud van waardevolle initiatieven en materialen, zodat teamleden kunnen verder bouwen op wat reeds ontwikkeld werd.
- De school kan de vele planningsinstrumenten beter afstemmen op elkaar met oog op de functionaliteit en de samenhang.
- De school kan (bijkomende) outputgegevens nog beter aanwenden om het pedagogisch-didactisch beleid te optimaliseren.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De instelling moet maatregelen nemen om de organisatie van de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving te verbeteren.

Wat betreft de regelgeving

- De school moet in de kleuterafdeling het recht op 28 lestijden per week respecteren (decreet bao - art. 48).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **28-04-2020** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Myriam VANDE MOORTELE de inspecteur-verslaggever	Marcel PENNINGS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	